

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי-ד 003 נקודת הבסיס של עבודת ה

בלבבי-ד 003 נקודת הבסיס של עבודת ה

אם אין יסוד - אין בנין!

בגשתנו אל ההתבוננות בדרכי עבודת השי"ת, ראשית עלינו לסדר את הדברים: היכן היא ההתחלה, מהו הבסיס שאיתו צריך להתחיל, ורק אח"כ לנסות לראות מהו הבנין שאותו יש לבנות על בסיס זה, שכן פשוט וברור שאם הבסיס אינו קיים, אין קיום לשאר חלקי העבודה.

כל זמן שהבסיס הראשוני אינו מתקיים, אין תכלית ואין אפשרות להמשיך הלאה. ולא רק שאין אפשרות להמשיך הלאה, אלא אפי' הבנת הדברים כמו שהם תהא לוקה בחסר. לולי הראשית הזו, הדברים עלולים רק להטעות את האדם, ולהוביל אותו לנקודה שאיננה נכונה.

אם אין יסוד אין בנין. א"א בשום אופן לדלג על היסוד. מי שקשה לו להקים את היסוד, צריך בדיקה איך כן יוכל לבנות את עצמו, אבל ודאי לא בדרך שאנו דורכים בה כאן.

עצתו המופלאה של הרמח"ל

ובכן, מהו היסוד המעשי שעליו בנוי כל הבנין.

על מנת שהדברים יהיו מדויקים, נצטט אותם מדברי הרמח"ל בעצמו (בספרו 'דרך עץ החיים'), מלשונו הקדושה, ונשתדל להרחיב את הדברים ולבארם.

פותח הרמח"ל ואומר: "כלל הדברים, האדם שאינו חושב על זה, קשה לו מאוד מאוד להגיע אל השלימות, והאדם החושב על זה קרוב אליה מאד".

כלומר, ישנה כאן נקודה בסיסית, שמי שאינו משתמש איתה יקשה עליו מאוד להגיע אל השלימות. דברים מאד ברורים!

קשה להבין איך אדם יכול לנסות לברוח מהעצה הזו של הרמח"ל. הן הרמח"ל מעיד ואומר לו: תשמע! אם תקח לתשומת לבך את הדברים שאומר לך, אם תחשוב על העצה ותשתמש בה, הנך "קרוב אליה מאד", למה הוא קרוב? - להגיע אל השלימות. ומהי השלימות? - כמו שכתב הרמח"ל עצמו בתחילת ה'מסילת ישרים' (פרק א): "ובאמת כי השלימות האמתית הוא הדביקות בו יתברך שמו".

אם כן, הבסיס שעליו הרמח"ל בונה את העבודה, הוא אותה עצה מופלאה שבכוחה לקרב את האדם "מאד", כלשונו, לקב"ה, לדביקות בו. והעדר השתמשות בעצה הזו, מרחיקה את האדם מאוד מאוד, כלומר, משאירה אותו רחוק מאד מהקב"ה, באופן שיהיה לו קשה מאוד להתקרב אליו.

כל מי שנמצא בתוך העבודה פנימה, לא מבין איך שייך לעבוד את הקב"ה בלי להשתמש בעצה זו. רק מי שנמצא בחוץ נדמה לו שאפשר, קצת פחות או קצת יותר, אבל מי שבאמת מחפש את הקב"ה, והוא מאמין לרבינו הרמח"ל, שהוא מאור עינינו בכל תורת המוסר, הרי הרמח"ל מעיד בפניו ברורות שאם לא ישתמש בעצה זו, יקשה עליו מאד להתקרב! אם כן, איך ניתן

לברוח מכזו עצה?! כל מבקש אמת ודאי היה רודף אחר הדברים ומוכן ליישם, בין אם הם קלים בין אם הם קשים, כיון שהוא יודע שכאן, בנקודה זו, נעוצה כל ההצלחה שלו!

אשר על כן, כל מי שהוא מבקש אמת, בהכרח שיישם את הדברים כפשוטם. ומי שעדיין כל זה לא עוזר לו, הריהו נצרך לעצה **כיצד** לרצות את האמת הזו. אבל מוכרח להיות שזוהי הכניסה לעולם העבודה.

מהי אותה עצה אשר עליה דיבר הרמח"ל?

"הלא האדם רוב שנות ימיו עומד לחשוב חשבונות עסקיו, עסקי חיי שעה, ולמה לא ישים אל לבבו אפילו שעה אחת גם לזאת לחשוב מחשבת ממש: מה הוא? ולמה בא לעולם? או מה מבקש ממנו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא? ומה יהיה סוף כל ענייניו?"

והוא ממשיך: "זאת היא התרופה היותר גדולה וחזקה שתוכל להמציא נגד היצר", והוא מעיד: "והיא קלה" - לא כל כך קשה כמו שנראה לבני אדם לפעמים. "ופעולתה" - הפועל יוצא ממנה "גדולה, ופריה רב"

ומהי העצה?

"שיעמוד אדם בכל יום לפחות שעה אחת" - לא פחות מכך, אפשר יותר, "פנוי משאר כל המחשבות" - עליו ליחד שעה אחת לעבוד את הקב"ה, ובשעה זו לא להיות משועבד לשום דבר: לא לבני ביתו, לא לטלפונים ולא לכל דבר אחר, להיות לבד! אבל הוא לא לבד, הוא עם הקב"ה!

ומה יעשה בשעה זו?

"לחשוב רק על הענין הזה שאמרתי. ויבקש בלבבו, מה עשו הראשונים אבות העולם שכך חשק ה' בהם? מה עשה משה רבינו עליו השלום? מה עשה דוד משיח ה', וכל הגדולים אשר היו לפניו?" - מה הקב"ה מצא טוב אצלם?

ולאחר שיתבונן מה היתה מעלת האבות, מהי הנקודה המשותפת לכל גדולי ישראל, "יעלה בשכלו מה טוב לאדם כל ימי חייו", אבל לא ידיעות בלבד, אלא "ויעשה כן גם הוא"! אם אין את ה"ויעשה כן גם הוא", כל ההתבוננות אין בה תועלת! "וטוב לו" - כך ישיג את הטוב האמיתי, את ה"ואני קירבת אלוקים לי טוב". הרמח"ל כתב שכדי להשיג זאת אין ברירה, חייבים לעמוד בכל יום לפחות שעה אחת ולהתבונן!

"אז יתורו מחשבתי לדעת, באיזה מצב הוא נמצא ועומד, לפי הנרצה בדרך אשר דרכו אנשי השם אלה אשר מעולם המה, ואם אין? ואם רב ממנו כח היצר ולא יכול לדין עם שתקיף ממנו? הן לזאת חרד היה וצווח ככרוכיא, הקדוש רבי שמעון בן יוחאי בתיקוניו (תיקון עשירי), וזה לשונו: ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש', אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, בארחין דלהון [אוי להם לבני אדם, שהקדוש ברוך הוא אסור עמם בגלות, 'ויפן -] הקב"ה] כה וכה וירא כי אין איש' - אלא איש לדרכו פנו בעסקיו, בדרכו".

"ויפן כה וכה וירא כי אין איש" - לא שאין איש שעובד את הקב"ה, שלומד תורה ומקיים מצוות. אבל אין כמעט אפילו איש אחד שמוכן להשקיע כל יום שעה, למען הקב"ה. ללמוד, להתפלל ולקיים הוא מוכן, אבל לשבת עם עצמו שעה אחת, פנוי מכל עסקי העולם ומחשבותיו, ואת השעה הזו להקדיש לבורא עולם - אדם כזה כבר העיד רשב"י הקדוש, כי קשה למצוא!

אבל הרמח"ל מלמדנו שהשעה הזו, היא נקודת היסוד בהצלחת כל אדם ואדם. מי שמוכן ליישם זאת - יצליח בעבודה, אבל מי שלא מוכן - אין תועלת, ו"קשה מאוד מאוד" (כלשון הרמח"ל) להגיע לשלמות!

החלטה ברורה לקיים את דברי הרמח"ל

עוד לפני שנבאר מה עושים בשעה זו בצורה יותר מפורטת, צריך כל אחד להבין: אם הוא קצת מחפש אמת, ראשית עליו להחליט בלבבו בל"נ החלטה ברורה לקיים את דברי הרמח"ל! אם לא - זוהי הונאה עצמית!

אדם מנסה להשלות את עצמו בדמיונות שוא, שע"י שיקרא ב'ראשית חכמה' עצה כזו וב'אורחות צדיקים' עצה אחרת, יוכל להתקדם. לא שהעצות אינן נכונות. כל עצה של כל צדיק וצדיק היא אמת לאמיתה, אבל אם אין את הבסיס - את אותה שעה אחת של התבוננות בכל יום - כל העצות הן בבחינת בנין הפורח באויר!

כל אחד יעשה חשבון נפשו עם הקב"ה, ויחליט האם באמת רוצה הוא להיות עבד ה', או שאלו דיבורים בעלמא. אם הרצון אמיתי, שלא ימתין עוד שלשה או ארבעה ימים, אלא יקבל על עצמו **מיד** בל"נ, לפנות כל יום שעה אחת מכל עסקיו למטרת ההתבוננות.

ובאמת, כל אחד טרוד בענייניו. כך הוא בדרך כלל מצבו של האדם. אבל זה גופא הנסיון של האדם אם יפנה לעצמו שעה או לא. וצריך לדעת שזהו 'ציפור הנפש', הבסיס של הנשמת החיים, לעורר אותה להידבק בקונה. לא יעזרו אלפי שיחות, לא יעזרו ספרים, לא יעזרו מאמרים. אם אדם לא מאמין לרמח"ל שזו העצה שתקרב אותו, כל הנסיונות שהוא מנסה לבנות על דעת עצמו, קשה מאד שיביאוהו לאמת.

גם כשיחליט אדם לקבל על עצמו את הענין, ידע כי כל ההתחלות קשות, ואם ישנן נפילות, ח"ו מלהישר אלא יש לחפש עצות ועוד עצות כיצד כן לקיים את השעה הזו, ואם לא הצליח היום, לא יתייאש, אלא ינסה שוב מחר.

כי כשאדם יודע שבנקודה זו תלויה כל נשמת החיים שלו, ורק כך יזכה להתקרב לקב"ה, הוא לא בורח מהנקודה. הוא מתחזק בה, ואוחז בה בכל מחיר! הוא יתייעץ, ישאל, יברר מה עושים אחרים, ואיך הם מצליחים, אבל דבר אחד יהיה ברור לו: מהנקודה הזו אני בשום אופן לא זז!

מה עושים בשעת ההתבוננות?

עתה נשתדל לבאר מה עושים בשעה הזו. ודאי שכל אחד צריך לעבוד לפי נפשו, וא"א לתת צורה ברורה, אך ניתן את הקווים הכלליים, וכל אחד יתאים לו את הדרך המיוחדת לו.

בעצם, הרמח"ל עצמו כבר הגדיר לנו זאת: "ויבקש בלבבו, מה עשו הראשונים אבות העולם שכך חשק ה' בהם? מה עשה משה רבינו עליו השלום? מה עשה דוד משיח ה', וכל הגדולים אשר היו לפנינו מה עשו אבות העולם שכה חשק בהם ה', מה עשה משה רבינו, מה עשה דוד המלך משיח ה'".

וקודם לכן כתב שם: "יחקור ויתבונן מה תכליתו, לשם מה הוא נברא". וכיון שהרמח"ל כבר השיב את התשובה בראשית ספרו "שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה'", אם כן צריך שיהיה ברור לאדם, שהדבר היחיד שעליו לחפש בחיים, מיום עומדו על דעתו, הוא: קרבת ה'!

אלא מאי? שהלב מלא ברצונות, "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ח, כא), ויחד עם זאת "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מהעולם" (אבות ד, כא) - מהעולם האמיתי שלו, מהרצון האמיתי שלו, שהוא רצון לקרבת ה'. הקנאה, התאוה והכבוד, מוציאים אותו מהתכלית הזו.

כשאדם מתבודד שעה אחת, ומברר לעצמו באמת שהתכלית זו קרבת ה', הוא מתחיל להתחנן לקב"ה שיעזור לו שראשית בכלל ירצה זאת. ודאי שכל יהודי בעומק נשמתו רוצה קרבת ה', אבל בגילוי ישנם עוד הרבה הרבה רצונות חוץ מהרצון הזה.

אם כן, אדם מעמיד את עצמו ומתחיל להתחנן לפני בוראו: "רבונו של עולם, יודע אני שזו האמת, שזוהי התכלית - להיות קרוב אליך, אבל אני מרגיש שקיימים בי עוד הרבה רצונות שאינם תואמים את הרצון הזה. עזור לי, תכוון אותי בדרך איך לפעול".

ככל שאדם בנוי יותר, יכול הוא יותר להאריך ולדבר עם הקב"ה, שעה, שעתיים ואף יותר. מי שנמצא במצב כזה, כבר לא זקוק להדרכה. הוא בנוי מצד עצמו מה לדבר, ואיך לדבר.

דברינו כאן מכוונים כלפי מי שעדיין לא הורגל בכך, וכעת מנסה להתחיל להתרגל. ובכן, הוא מסתגר בחדרו, פנוי מכל טרדות העולם, ומתחיל לדבר עם הקב"ה כמו שאמרנו. הוא מדבר, מתחנן: "רבונו של עולם, תעזור לי שארצה את האמת, אני יודע אותה, אבל לא מרגיש אותה כל כך, ההרגשים הפוכים". והוא מתחנן ומתחנן, מבקש שוב ושוב את אותו דבר, בעוד לשון ועוד לשון - כל אחד לפי כוחו.

עברו חמש דקות, עשר דקות, והוא מרגיש שכבר אין לו כח, כדרך כל דבר שבהתחלה, לפני שמתרגלים אליו, קשה להאריך בו. הוא נח לרגע, ואומר לקב"ה: "רבונו של עולם, הרצון האמיתי שלי הוא להמשיך ולהתחנן לפניך, אבל קשה לי, אני יושב לנוח מעט".

מתיישב, נח, ואומר לרבונו של עולם: "לדבר איתך קשה לי, אבל אתחיל לומר פרקי תהלים לעורר רחמים לפניך שהתפילות

שלי יתקבלו".

באפשרותו גם לתת צדקה, כמו שמצינו בגמ': "אדם נותן פרוטה לעני - זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר: אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך. רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר, דכתיב: אני בצדק אחזה פניך" (ב"ב י ע"א).

לאחר כמה דקות הוא סוגר את ספר התהלים, ומנסה לדבר עם הקב"ה עוד חמש דקות. אחרי חמש דקות קשה לו, הוא חוזר עוד פעם לומר תהלים, ואומר לקב"ה: "אני נח, קשה לי לדבר, אני חוזר ואומר תהלים", וכו' וכו'. ואפי' אם ידבר בסה"כ רבע שעה מתוך השעה, ובהפסקים, אבל הוא זכה לייחד באמת שעה אחת לחפש קירבת ה'! הוא ייחד שעה אחת לומר לפני בוראו: "אני יודע את התכלית, אבל במשך היום אני שוכח, וגם כעת שאני זוכר, זה לא טהור מספיק. עזור לי שלא אשכח, עזור לי שהרצון יהיה טהור".

כך צריך אדם לזעוק אל הקב"ה מקירות ליבו, ואם הוא לא מצליח לזעוק מקירות ליבו, שעל זה גופא יזעק. יאמר לקב"ה: "אני יודע שזו האמת, ואני יודע שצריך לזעוק על כך, אבל קשה לי גם זה. עזור לי שאתפלל על כך כמו שצריך".

אבל העיקר לא להתייאש. שעה זו שעה, וזמן זה זמן. וגם אם אדם הגיע למצב שאין לו כח לא לומר תהלים, ולא לדבר עם הקב"ה, שישב ויתבודד. אחת לחמש דקות יאמר לקב"ה כמה מילים: "אני רוצה לדבר איתך, ואין לי כח. אבל לא אזוז מכאן עד שתתן לי את הכח הנדרש. בשעה הזו אני יושב כאן!"

כל ההתחלות קשות, ומי שלא רגיל לכך ודאי קשה לו, אבל מוכרחים לעבור את השלב הראשוני של ביקוש האמת באמת. אם הרמח"ל מלמדנו שזה יסוד החיים, שהשעה הזו היא המפתח להצלחה, צריך להתעקש על השעה הזו בכל מחיר.

שעה שהיא בסיס לכל היממה

השעה הזו אינה שעה לעצמה. זוהי השעה שממנה צריך אדם לינוק את מקור חיותו במשך כל עשרים וארבע שעות היממה!

במשך היום, אדם שאינו בעל השגה גבוהה, קשה לו להיות מקושר לקב"ה כל הזמן, אבל צריך בסיס של זמן שבו אדם יהיה בבחינת "ותלך לדרוש את ה'" - שעה מיוחדת לבקש את הקב"ה כפשוטו, זמן של התבודדות וביקוש תשוקת האמת. נוסף למצוות שעושים כל היום, נוסף לתפילה, נוסף לתהלים, צריך שתהיה שעה אחת טהורה, זכה, שכל מהותה שהלב יגיע למצב שיזעק מתוכו: "ואני" - האני שכל יהודי ויהודי "קרבת אלוקים לי טוב", שהנפש תחוש באמת שהטוב האמיתי הוא קירבת ה'.

כל זמן שהנפש מצד עצמה אינה זועקת דבר זה בזעקה שאינה פוסקת, לאורך כל היממה - אדם לא יכול להגיע למילוי של הזעקה, לדבקות בבורא.

אם היה מגיע לכאן אדם ואומר: "יהודים, אני מוכן להעניק לכם עצה שמבטיחה גן עדן, עצה שעל ידה מגיעים לעולם הבא, עצה שעל ידה מגיעים לקב"ה באמת" - מי לא היה מזדרז לטלה ממנו? מי היה אוטם אוזניו משמוע אותה?

אבל הרי הרמח"ל כבר נתן לנו את העצה הזו! ואני לא הראשון שקורא אותה, ואתם לא הראשונים ששומעים אותה. אבל ככל שהעצה גדולה יותר, כך היצה"ר מונע יותר מהאדם לקיים אותה. איך יכול יהודי שמבקש אמת לעבור על דברי הרמח"ל, לקרוא אותם ולא ליישמם?! אין זה אלא בבחינת "אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות" (סוטה ג ע"א), "חוטא" מלשון מחטיא את המטרה! רק רוח שטות של היצה"ר יכולה למנוע מאדם לקיים את הדברים כפשוטם.

כל אדם, אם היו מודיעים לו: "יהודי! דע לך שהנך נמצא רחוק מאוד מהשלמות, ולא רק שזה המצב שבו אתה נמצא, אלא גם הסיכויים שלך להגיע לשלמות קלושים ביותר" - מי שמבקש אמת, לבו היה נשבר בקרבו ולא היה נותן מנוח לנפשו, שהרי כבר מעידים בפניו מראש שכמעט ואין לו סיכויים להגיע.

והרי זו בדיוק עדותו של הרמח"ל - הן לצד השלילה, שבלי זה כמעט וא"א להגיע, והן לצד החיוב, שעם זה האדם קרוב מאד.

דברינו אלה אינם 'ווארט', מליצה או רעיון מוסרי בעלמא. זוהי הנקודה האמיתית, שעליה העיד הרמח"ל שדרכה אדם יכול לקנות את כל עולמו.

אין ספק שמי שינסה לקיים את הדברים, ייתקל בקשיים לא מעטים - מבית ומחוץ. מי שיכול להתגבר בכוחות עצמו, אשריו וטוב לו. כוחות עצמו כלומר, שהוא מתחזק בבורא הנותן לו. מי שמרגיש שעדיין אינו מצליח והוא חושב שאפשר לעזור לו בזה, ישתדל לא למנוע זאת מעצמו, אבל העיקר להתחיל ליישם את הדברים בפועל.

הקב"ה יעזור לכל יחיד ויחיד להגיע אל האמת, לקחת את הדברים כפשוטם וליישם הלכה למעשה, וכך יזכה ל"ואני קרבת אלוקים לי טוב".

- [בלבבי משכן אבנה - ח"ד](#) [1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur/נקודתהבסיסשלעבודתה-003-בלבבי-ד>

Links

[1] <http://bilvavi.net/bilvavi.dalet>